

Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage

Regional ordning skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Den er et av flere virkemidler som skal sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud av høy kvalitet.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 15.05.2018

Den regionale ordningen for kompetanseutvikling skal stimulere til godt samarbeid mellom barnehagemyndighetene, barnehageeiere, universiteter og høyskoler, fylkesmennene og andre aktører. Ordningen bør ses i en sammenheng med andre satsinger og kompetansetiltak. Den bidrar til å støtte implementering av rammeplanen.

Sentrale punkter i ordningen

Sentrale punkter for ordningen er:

- Barnehagen vurderer sitt behov for kompetanseutvikling
- Samarbeidsfora utvikler en langsiktig plan for kompetanseutvikling, basert på behovene i regionen.
- Kompetanseutviklingsplanen gir en felles retning og større forutsigbarhet for barnehager, eiere, universiteter og høyskoler, og andre aktører.
- Aktørene bidrar til samskaping og gjensidig læring som endrer praksis.
- Universiteter og høyskoler får en mer praksisnær kompetanse.

Fylkesmannen skal legge til rette for samarbeid

Fylkesmannen har en viktig rolle med å legge til rette for samarbeid mellom aktørene. Udir tildeler midler til Fylkesmannen. Fylkesmannen fordeler midlene utfra planen som samarbeidsforum har blitt enige om.

Midlene skal brukes i tråd med Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og kompetansestrategien Kompetanse for fremtidens barnehage.

Samarbeidet og organisering av arbeidet

Fylkesmannen har etablert samarbeidsforum i de enkelte fylkene. Private og kommunale eiere og lokale myndigheter er med på samarbeidet. Målet for forumet er at aktørene blir enige om en langsiktig plan for kompetanseutvikling. Planen gjelder for strategiperioden frem til 2022.

Lokale nettverk kan også bidra til god involvering og deltakelse på tvers av barnehagemyndigheter, barnehageeiere og andre relevante aktører.

Planen bør vise:

1. prioriterte mål og kompetansetiltak
2. tema for kompetanseutvikling
3. arbeidsmåter og samarbeid
4. bruken av kompetansemidler
5. tidsrammer

Planen skal ta utgangspunkt i vurdering av lokale kompetansebehov. Vurdering av behovene skal ta utgangspunkt i rammeplanen og kompetansestrategien. Bruk gjerne verktøy som ståstedsanalysen og ekstern barnehagevurdering.

Samarbeid med universiteter og høyskoler

Universitetene og høyskolene skal bidra med forskningsbasert og praksisrettet innhold i barnehagebasert kompetanseutvikling.

Fylkesmannen har invitert lokale universiteter eller høyskoler som tilbyr barnehagelærerutdanning til å delta i samarbeidsfora for å arbeide med:

- analyser og drøftinger av kompetansebehov
- utvikling av kompetanseplaner
- gjennomføringen av tiltak

Udir har etablert et UH-nettverk som skal bidra til å bygge kompetanse i UH-institusjonene. Høyskolen på Vestlandet er koordinator for UH-nettverket. Nettverket er en arena for å dele erfaringer og drøfte aktuelle problemstillinger knyttet til regional ordning.

Hvilke tiltak inngår i regional ordning?

Barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak er hovedtiltaket i ordningen. Minst 70 % av midlene skal benyttes til dette.

Andre tiltak som resterende midler kan brukes til er:

- barnehagefaglig grunnkompetanse
- kompetanseheving for fagarbeidere og assistenter
- fagbrev som barne- og ungdomsarbeider
- tilretteleggingsmidler for lokal prioritering

Ofte stilte spørsmål

1. Hvorfor regional ordning?

Regional ordning for kompetanseutvikling skal bidra til et likeverdig barnehagetilbud i tråd med rammeplanen. Ordningen skal legge til rette for et godt samarbeid om kompetanseutvikling og gi en felles retning med større forutsigbarhet for aktørene. Et mål med ordningen er et gjensidig utviklende samarbeid mellom UH og barnehagesektoren. Det vil si at barnehager skal utvikler sin praksis basert på forskningsbasert kunnskap og UH skal få mer praksisnær kompetanse som kan bidra til å videreutvikle barnehagelærerutdanning, etter- og videreutdanning.

2. Hva er samarbeidsforum?

Et samarbeidsforum er en arena for samarbeid mellom aktører om kompetanseutvikling for barnehage i et fylke. Det er Fylkesmannen som skal legge til rette for å etablere et samarbeidsforum på fylkesnivå. I tillegg kan andre lokale kompetansenettverk benyttes for å sikre god involvering og deltakelse på tvers av aktørene.

3. Hvilke aktører skal delta i samarbeidsforum?

I samarbeidsforum skal private og kommunale barnehageeiere, kommunen som barnehagemyndighet, lokal UH-institusjon og Fylkesmannen være representert. I tillegg kan andre relevante aktører inviteres til å delta for å medvirke til god forankring og dialog. Dette kan for eksempel være fylkeskommunen, KS, PBL, Fagforbundet, Utdanningsforbundet.

4. Hva skal samarbeidsforum gjøre?

Aktørene i samarbeidsforum skal bli enige om en langsiktig kompetanseutviklingsplan og bruk av statlige kompetansmidler for gjeldende fylke. På bakgrunn av prioriterte mål

og tiltak i kompetanseplanen skal forumet bli enige om bruk av årlige tildelte midler. Dersom samarbeidsforum ikke blir enig er det Fylkesmannen som tar endelig beslutning.

5. Hvordan skal kompetansebehov kartlegges?

En kompetanseanalyse må gjøres med utgangspunkt i Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, og mål og tematiske satsingsområder i kompetansestrategien Kompetanse for fremtidens barnehage. En analyse av kompetansebehov danner grunnlag for å utvikle en kompetanseplan. Det finns ulike verktøy for å analysere og kartlegge behov som kan både overlappe og supplere hverandre. Dette kan for eksempel være tall fra BASIL, en survey til barnehageeiere og ledere, tåstedsanalysen eller ekstern barnehagevurdering.

6. Hvilken rolle har kommunen som barnehagemyndighet?

Barnehagemyndigheten skal bidra med sin kunnskap og oversikt over kompetansebehov i de kommunale og private barnehagene i kommunen. Barnehagemyndigheten bør delta i kompetansenettverk, og skal også være representert i samarbeidsfora. Dette vil være viktige arenaer hvor barnehagemyndighetens kunnskap om de ulike barnehagene vil være et viktig bidrag for utvikling av planer og prioritering av tiltak.

7. Hvem skal utvikle en plan for kompetanseutvikling?

På fylkesnivå skal samarbeidsforum lage en helhetlig og langsiktig kompetanseplan (jf. spm 3). Planen skal baseres på en analyse og kartlegging av kompetansebehov (jf. spm 4). I tillegg skal alle barnehageeiere ha en kompetanseplan for sine barnehager. Barnehageeieres planer vil være viktige innspill til den helhetlige kompetanseanalysen og planlegging samarbeidsforum gjør. Samtidig kan barnehageeiers kompetanseplaner omfatte flere og andre tiltak enn de tiltak som inngår i regional ordning (for eksempel videreutdanning av barnehagelærere). På alle nivå bør det tilstrebes å se ulike tiltak i sammenheng slik at individuelle og kollektive kompetansetiltak støtter opp om hverandre.

8. Hvilken rolle har de nasjonale sentrene?

Ansvar for de Nasjonale sentrene er overført til UH. Den kompetansen som besittes i de nasjonale sentrene bør kunne benyttes i arbeid med den regionale ordningen etter behov, også i embeter der det nasjonale senteret ikke tilhører den eller de lokale UHene. I slike tilfeller vil samarbeidsforum der den lokale UH deltar, kunne trekke inn et UH som har et nasjonalt senter for bidrag og samarbeid.

9. Kan man bruke andre miljøer enn lokal UH-institusjon?

Det er den lokale UH-institusjonen med barnehagelærerutdanning (eller de dersom det er

flere) som skal inviteres til å delta i samarbeidsforumet. Dersom det er behov for annen kompetanse enn det den/de lokale UH-institusjonene kan tilby kan andre kompetansemiljøer inviteres til å bidra. Dette bør da gjøres i samarbeid med den lokale UH-institusjonen. Samarbeidet kan da bidra til kompetanseutvikling også hos den lokale UH

10. Hvordan skal de statlige midlene til kompetanseutvikling fordeles?

Aktørene i samarbeidsforum skal bli enige om hvordan kompetansemidlene fordeles. Dette skal gjøres utfra de prioriteringer og mål som er satt i kompetanseplanen. De ulike samarbeidsforaene kan bli enige om ulike måter å fordele midlene på. Det kan for eksempel være aktuelt å fordele midlene etter planlagte puljer og faser. I noen tilfeller vil midler tildeles UH-institusjon mens i andre tilfeller vil midler tildeles direkte til barnehageeiere, eller en kombinasjon av dette avhengig av hvilke tiltak som prioriteres i planen.

11. Hvordan involveres profesjonen i kompetanseutviklingen?

Både barnehageledelsen og øvrig pedagogisk personale skal, i samarbeid med barnehageeier, delta aktivt i å analysere kompetansebehov og utvikle kompetanseplaner for sine barnehager. Disse analysene og planene vil gi viktig innspill til den helhetlige kompetanseanalysen og planlegging samarbeidsforum gjør (jf. spm 5). For å sikre god involvering og deltakelse kan barnehageledelsen og pedagogisk personale delta i lokale kompetansenettverk (jf. spm. 1).